

Yayın Geliş Tarihi: 02.05.2011
Yayına Kabul Tarihi: 25.10.2011
Online Yayın Tarihi: 12.01.2012

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt: 13, Sayı: 4, Yıl: 2011, Sayfa: 55-73
ISSN: 1302-3284 E-ISSN: 1308-0911

SOSYO - EKONOMİK DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE ÜNİVERSİTELERİN ROLÜ VE YÖRE HALKININ ÜNİVERSİTE'DEN BEKLENTİLERİ İLE İLGİLİ BİR UYGULAMA

Mustafa Kemal YILMAZ*
Selahattin KAYNAK**

Öz

Kuruldukları bölgede ekonomik kalkınmayı teşvik eden Üniversiteler aynı zamanda toplumun sosyo-kültürel yapısı üzerinde de çeşitli etkilerde bulunmaktadır. Üniversiteler, farklı kültürel özelliğe sahip olan öğrencileri ve akademik personeli bir araya getirmekte ve kültürler arasında etkileşimin yaşanmasını sağlamaktadır. Bu süreç üniversitelerin kuruldukları bölgenin sosyo-kültürel yapısında değişimlerin yaşanmasına yol açmaktadır. Üniversitelerin bu önemli rolünden hareketle bu çalışmada, yöre halkının Bayburt Üniversitesi'ne yönelik algı ve beklentilerini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada veriler anket yöntemi kullanılarak toplanmış ve anketler yüz yüze görüşme şeklinde uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; Bayburt Üniversitesi'nin şehrin ekonomik hayatına canlılık getirdiği ve yeni işyerlerinin açıldığı, Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsuru olduğu, Üniversite'nin her geçen gün geliştiği ve şehrin yaşam kalitesini yükselttiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyo- Ekonomik Dönüşüm, Üniversite, Beklenti.

THE ROLE OF THE UNIVERSITIES IN THE SOCIO-ECONOMIC PROCESS OF TRANSFORMATION AND AN APPLICATION ON THE EXPECTATIONS OF THE REGION'S PEOPLE FROM THE UNIVERSITY

Abstract

Universities, promoting economical development of the area they are settled in, also have various effects on the society's socio-cultural structure. Universities gather students and academic personals who have various cultures, and provide cultures with interaction. This process causes changes in the socio-economical structures of the areas where the universities are settled in. From this important role of the universities, it has been aimed with this study to determine the perceptions and expectations of the local community about Bayburt University. The data are collected by questioning method and questioners are carried out as face to face interviews. In conclusion of the study, it has been found out that Bayburt University has brightened the economical life of the city and new shops have been opened, it has been a sign of appealingness for new investments,

* Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, mkyilmaz@bayburt.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Bayburt Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, skaynak@bayburt.edu.tr

University develops day by day and increases the life standards of the city.

Key Words: *Socio – Economic Transformation, University, Expectation.*

GİRİŞ

Üniversiteler, coğrafi ve kültürel farklılıklar nedeniyle değişik biçimlerde toplumsal yapı içerisinde örgütlenmiş, siyasi ve ekonomik güçlerden bağımsız, üreten, inceleyen, sorgulayan araştırma ve öğretim kurumlarıdır (Çatalbaş, 2007: 94). Üniversiteler bir ülkenin gerek duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, bilginin üretilmesinde ve topluma hizmette önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Aynı zamanda hem ülkenin kalkınmasına, hem de bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik yönden gelişmesine etki eden en önemli kurumlardan biridirler.

Cumhuriyet'in kuruluşundan, özellikle de üniversite sayısının çoğalmaya başladığı 1950'li yıllardan bu yana, yeni üniversitelerin kurulmasına ilişkin hedeflerden birisi, ülkedeki bölgesel eşitsizlikleri gidermeyi amaçlayan yurt sathına eşit yayılmasının sağlanmasıdır. Buradaki temel yaklaşım her bölgeye eğitimin götürülebilmesi, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan bölgenin hareketlenmesi ve böylece ülkedeki bölgesel eşitsizlikleri gidermeye katkı sağlamaktır (Arap, 2010: 11). Bu yaklaşım doğrultusunda ülkemizdeki üniversite sayısı sürekli artmış ve her ile bir üniversite kurulmuştur.

Üniversiteler kuruldukları bölgede ekonomik kalkınmayı teşvik etmektedirler. Yaptıkları harcamalar, istihdam ettikleri personel ve bağlantılı sektörlerle sağladıkları uyarıcı etkiler nedeniyle yerel ekonomilerin canlanmasında önemli etkilere sahiptirler. Üniversiteler, yerel ekonomiye doğrudan, dolaylı ve uyarılmış olmak üzere üç tür katkı sağlamaktadırlar. Üniversitelerde çalışan akademik ve idari personel, personele ödenen maaşlar, öğrencilerin yapmış olduğu harcamalar, üniversitenin satın almış olduğu mal ve hizmet, yerel ekonomi üzerinde istihdam ve gelir katkısı bu tür etkilerden birkaçıdır (Atik, 1999: 100). Üniversitelerin kentlerde yaşattığı ekonomik canlanmayla birlikte ortaya çıkan refah artışı toplumun ekonomik ve sosyal açıdan gelişmesini sağlamaktadır.

Üniversitelerin sosyo-kültürel yapı üzerinde de çeşitli etkileri bulunmaktadır. Çevre düzenlemesi, yeni ve farklı sportif ve eğlence mekânlarının açılması, farklı şehirlerden ve kültürlerden gelen personel ve öğrencilerin yöre halkıyla ilişkileri sonucunda yörenin sosyo-kültürel olarak da gelişmesine önemli katkıları olmaktadır (Gültekin vd., 2008: 264). Ayrıca üniversitelerin kurulmasıyla birlikte küçük çapta da olsa bir göç yaşanmaktadır. Bu göçle birlikte farklı yaşam tarzları, farklı kültürler kentte toplumsal çeşitlilik ve kaynaşmaya neden olmaktadır.

Üniversitelerden ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmalarına katkı sağlamaları yanında toplumsal eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve yaygın etkiye sahip bilimsel araştırmaların gerçekleştirilmesi de beklenmektedir. Ayrıca, bilgi üretmesi ve bu bilgi ve deneyimlerini çevresine yayması, nitelikli insan kaynağı oluşturması, teknolojik yenilikler ortaya çıkarması da üniversitelerin diğer işlevlerindedir.

Üniversiteler, istihdam ettikleri idari ve akademik personel, sahip oldukları öğrenci yoğunluğu ve yörede farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerle kurmuş oldukları ilişkiler nedeniyle yöre ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadırlar.

Bu araştırmada, üniversitelerin buldukları yöreye sağladığı sosyo-ekonomik katkı bağlamında yöre halkının Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algı ve beklentilerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada ayrıca üniversitelerin şehirle etkileşimi ve ileriye yönelik olarak şehirle bütünleşmesi için verilecek stratejik kararlara ve yapılacak uygulamalara temel oluşturmak da çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır.

LİTERATÜR TARAMASI

Literatürde, üniversitelerin kuruldukları yöreye sağlamış olduğu sosyo-kültürel ve ekonomik etkilerinin araştırılması Amerika Eğitim Konseyi’nin 1971’de yayınladığı bir raporla başlamış ve 1990’lı yıllardan sonra bu araştırmaların kapsamı oldukça genişlemiştir (Sürmeli, 2008: 7). Yükseköğretim kurumlarının buldukları şehre ve bölgeye ölçülebilir etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmalar Türkiye’de sınırlı olmakla birlikte önemi giderek artmaktadır.

Literatürde genellikle üniversitelerin ekonomik etkileri üzerinde durulmaktadır (Phelps, 1998; Atik, 1999; Bilginoğlu vd., 2002; Tutar, 2005; Siegfried vd., 2007; Çetin 2007; Çakmak, 2008). Üniversitelerin kurulmasıyla birlikte çeşitli mal ve hizmetlere olan talep de değişmektedir. Yeni konutlara olan talep artmakta buda yapılan yeni konutlarla şehrin daha da gelişmesine sebep olmaktadır. Ayrıca yiyecek, kırtasiye, sinema, giyim ve hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler de olumlu etkilenmektedir (Bilginoğlu vd., 2002: 92).

Üniversitelerin kurulmasıyla birlikte ekonomik gelişimin hız kazanmasıyla sosyal yapıda da bir değişim ve hareketlilik yaşanır. Üniversiteler sosyal değişimin gerçekleşmesinde itici bir güce sahiptirler. Inkeles’e (1969) göre yapılan çeşitli araştırmalarda, modernleşme sürecinin en önemli etkeni üniversiteler ve sanayileşmedir. Üniversiteler kongre, sempozyum, panel, konferans, seminer, kurslar, çeşitli görsel ve yazımsal faaliyetlerle toplumun büyük bir kesimini bilgilendirmekte ve sosyo-kültürel canlılığa katkı sağlamaktadır (Bilginoğlu vd., 2002: 94).

Üniversitelerin bölgeler arasındaki farklılıkları azalttığı, toplumda düşük gelir grubundaki insanların eğitim ve kültür düzeyini arttırdığı ileri sürülmektedir. Kuruldukları bölgenin ekonomik ve sosyal yönden hareketlenmesini ve kültürel etkileşimi sağlayan üniversitelerin bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılıklarını da azalttığı kabul edilmektedir. Sosyo-ekonomik açıdan gelişmişlik sıralamasında en son sıralarda yer alan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 2000 yılında 10 üniversite bulunurken (Sargın, 2007: 146), bu sayı 2011 yılında 29'a çıkmıştır (<http://www.yok.gov.tr>). Bölgesel farklılıkları azaltacağı beklenen üniversitelere; eşit ve kaliteli eğitim vermek, halkı anlamak ve yol göstermek, projeler üretmek, bölgenin özelliklerini ortaya koyan araştırmalar yapmak, toplumsal gelişmeye önem vermek ve bölgenin sorunlarına çözüm aramak ile ilgili önemli sorumluluklar düşmektedir (Özaslan vd., 1998: 73).

Phelps'a (1998) göre üniversiteler kuruldukları bölgenin bireysel geliri ve bölgenin istihdamını pozitif bir şekilde etkilemekte ve bu sebeple gelişmekte olan ülkelerin geniş kırsal alanlarına üniversiteler kurarak daha fazla ekonomik fayda sağlayabileceğini vurgulamaktadır (Phelps, 1998: 149-158). Bilginoğlu ve arkadaşları (2002) yapmış oldukları çalışmada restoran, kafe, bar, giyim mağazaları, spor mağazaları, spor tesisleri, halı saha gibi işletmelerin sayısının artışında en etkili faktörün üniversitenin olduğu sonucuna varmışlardır.

Üniversitelerin kuruldukları bölgeye diğer önemli bir etkisi, toplumun sosyo-kültürel yapısının değişmesine katkıda bulunmasıdır. Sosyo-kültürel değişme, bir toplumun siyasi, idari ve hukuki yapısında, bilgi ve eğitim sisteminde, maddi aygıt ve araçlar ile bunların kullanılması ve tüketilmesi sonucu ortaya çıkan değişimleri kapsamaktadır (Türkkahraman ve Tutar, 2009: 5). Diğer bir ifadeyle sosyo-kültürel değişme bir toplumun maddi ve manevi yapısındaki değişme anlamına gelmektedir. Üniversiteler, farklı kültürel özelliğe sahip olan öğrencileri bir araya getirmekte ve kültürler arasında etkileşimin yaşanmasını sağlamaktadır. Bu süreç üniversitelerin kuruldukları bölgenin sosyo-kültürel yapısında değişimlerin yaşanmasına yol açmaktadır.

Üniversitelerin kuruldukları bölgeyi sosyo-ekonomik yönden değiştirmesine neden olan diğer bir faktör, yükseköğretim sisteminin yapısında meydana gelen değişikliklerdir. Yükseköğretimde yaşanan değişim trendleri üniversiteleri dış dünya ile daha fazla iletişim kurmaya zorlamıştır. Üniversiteler sadece akademik ve idari personel ve öğrencilerle değil, dış paydaşları ile de ilişki kurmak durumundadır (Aktan, 2007: 21). Genel olarak kamu kuruluşları, yerel yönetimler, özel sektör birimleri ve sivil toplum kuruluşları ile çeşitli düzeylerde kurulan ilişkiler sayesinde üniversiteler bu kurumlara bilimsel anlamda katkı sunarken söz konusu kurumlar da üniversitelere çeşitli alanlarda katkı ve destek sunmaktadırlar. Yükseköğretim sisteminin yapısında meydana gelen değişiklikler girişimci üniversite kavramını ortaya çıkarmıştır. Girişimci üniversiteler; kendilerine has özellikleri olan, kendi alanı ile ilgili sürekli yenilikleri araştıran,

geleceğe yönelik güçlü bir pozisyon gösterebilmek için organizasyonel yapısında önemli değişiklikleri göze alan üniversitelerdir (Çetin, 2007: 218). Değişimin ve dönüşümün aracı olarak kabul edilen girişimci üniversiteler buldukları bölgeye birçok alanda katkı sağlamaktadırlar. Bu katkılar; bölgesel insan sermayesini arttırmak, geleneksel üniversitelerin işlevi olan teknoloji aktarımına ek olarak bölgede teknolojik liderlik görevini üstlenmek, kentleşmeye ve işgücünün yapısal değişimine katkıda bulunmak, kültürel gelişmelere yol göstermek ve kaliteli öğrencileri cezbetmek şeklinde sıralanabilir (Odabaşı, 2006: 94).

Üniversitelerin toplumun ekonomik, sosyal, politik ve kültürel gelişiminin niteliği üzerine çeşitli etkiler oluşturduğu kabul edilmektedir. Yapılan çalışmalarda eğitim düzeyi ile kalkınmanın unsurları olan ekonomik büyüme, siyasal ve toplumsal gelişme arasında doğrusal ilişkiler olduğu ortaya çıkmıştır (Çakmak, 2008: 33). Kafkas Üniversitesi’nin Kars’ın sosyo-ekonomik kalkınmasına yapmış olduğu katkıları belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmada üniversitenin sosyo-ekonomik anlamda olumlu katkılar sağladığı sonucuna varılmıştır. Gelir ve ekonomi üzerine olan etkileri konusundaki algılama herkes tarafından kabul edilmekle birlikte sosyal, kültürel ve konut kiralardaki artış gibi konularda aynı şekilde olumlu olarak algılanmamaktadır. Bunun büyük ölçüde nedeni konut arzının konut talebini karşılayamamasıdır. Öte yandan, konut fiyatları ve kiralardaki artış konut sektöründe büyük bir canlanmaya neden olmuş, bu ise konut sektörü ve onunla ilgili bütün sektörlerle topluca bir canlılık getirmiştir. Araştırmanın uygulandığı yöre halkı ekonomik canlılığın üniversite ile birlikte geldiğini belirtmektedir (Torun vd., 2009: 186). Ayrıca üniversitelerin ekonomik sosyal ve kültürel yaşama etkilerini araştırmak amacıyla Muğla üniversitesinde yapılan çalışmada sosyo-ekonomik gelişmeye; eğitim-öğretim, Ar-Ge, akademik faaliyetler, sağlık, sosyal, kültürel, ekonomik ve danışmanlık fonksiyonlarıyla hem yerel hem de genel boyutta anlamlı düzeyde etkilerde bulunduğu sonucuna varılmıştır (Karataş, 2002:8). Diğer bir çalışmada sivil toplum kuruluşları ve yerel yöneticilerin Giresun Üniversitesi’nden beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların, Üniversite’nin bölgenin sorunlarının çözümüne yönelik araştırmalar yapmasını, sivil toplum kuruluşlarıyla ortak projeler hazırlamasını, yörenin kültürel ve turizm etkinliğini geliştirecek ve yayacak bölümler açılmasını bekledikleri belirlenmiştir (Özdem ve Sarı, 2008: 1).

ARAŞTIRMANIN AMACI

DPT’nin 2004 yılındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması verilerine göre Bayburt, 81 il içerisinde 76. sırada, merkez ilçe itibarıyla 872 ilçe içinde ise 336. sırada yer almaktadır. Bu sıra ile 3. gelişmişlik grubunda yer alan Bayburt’un gelişmişlik endeksi -0,02293’tür. Sahip olduğu nüfus ile 190. sırada, şehirleşme açısından 368. sırada, tarım sektöründe çalışanların oranı %71,41 ile 510. sırada yer almaktadır (DPT, 2004). TÜİK’in 2010 verilerine göre ise Bayburt toplam

nüfusu itibariyle son sırada yer alırken, il merkezi sıralamasında 80. sırada yer almaktadır. 2010 yılı adrese dayalı nüfus verilerine göre Bayburt il merkezinin nüfusu 32,782'dir (TÜİK, 2010). Sahip olduğu nüfus ile 12 Haziran 2011 genel seçimlerinde Türkiye de bir milletvekili çıkaran tek ildir (YSK, 2011).

Sayıları her geçen gün artan üniversiteler öğrencilerin eğitim ve öğretimini gerçekleştirmek ve belirli bir alanda uzmanlaşmalarını sağlamakla birlikte, kuruldukları şehir ve bölgeye ekonomik, sosyal ve kültürel katkılar da sağlamaktadırlar. Buna ilaveten Yükseköğretim Kurumları, sanayi, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve kamu kurumları ile işbirliği yapmakta ve farklı kesimlerin beklentilerini karşılamaktadırlar. Üniversitelerin kuruldukları bölgeye ekonomik ve sosyo-kültürel anlamda daha fazla katkı sağlayabilmesi için yöre halkının beklentilerinin ve üniversiteye yönelik algılarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu araştırmada; Türkiye'nin en küçük ili olan Bayburt'ta yaşayan yöre halkının Bayburt Üniversitesi ve öğrencilerine yönelik algılarının, Üniversite, Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşlarından beklentilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLARI

Araştırmanın kapsamını Bayburt il merkezinde yaşayan 18 yaş üstü bireyler oluşturmuştur. Araştırma grubundan Üniversite ve öğrencilere yönelik algılarına, Üniversite, Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşlarından beklentilerine yönelik soruları cevaplamaları istenmiştir. Bu nedenle sonuçlar il dışında yaşayan Bayburtlular için genellenemez.

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Örnekleme Süreci

Araştırmanın ana kümesini Bayburt İl merkezinde yaşayan 18 yaş üstü bireyler oluşturmuştur. Araştırmada tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örnek büyüklüğü %95 güven aralığında $n=\pi(1-\pi)/(e/z)^2$ formülü kullanılarak 384 olarak hesaplanmıştır (Kurtuluş, 2006; 194). Bu sayıya ulaşabilmek için 550 kişiye anket uygulanmış, yanlış ve eksik doldurulan anketlerin elenmesi ile 493 anket dikkate alınmıştır. Anket çalışması 15 Şubat-30 Mart 2011 tarihleri arasında yapılmıştır.

Veri Toplama Yöntem ve Aracı

Araştırmada veriler anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Anketler yüz yüze mülakat şeklinde uygulanmıştır. Anket formunda 4 grup soru yer almıştır. Bunlardan birinci grup cevaplayıcıların demografik özelliklerini, ikinci ve üçüncü grup Bayburt Üniversitesi ve öğrencilere yönelik algılarını, üçüncü grup Bayburt Üniversitesi, yerel yöneticiler ve sivil toplum kuruluşlarından beklentilerini,

belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Cevaplayıcıların algı ve beklentilerini tespit edebilmek için beşli Likert ölçeğinde (5=Tamamen katılıyorum...1=Kesinlikle katılmıyorum) hazırlanmış ifadeler kullanılmıştır. Anket formunun hazırlanmasında, Karataş (202), Gürbüz ve Ergülen (2008), Torun vd. (2009)’nin çalışmalarından yararlanılmıştır. Veriler SPSS 16.0 istatistik programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde, frekans dağılımları, faktör analizi ve varyans analizleri kullanılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma Örneğinin Demografik Özellikleri

Tablo 1’de cevaplayıcıların demografik özellikleri gösterilmiştir.

Tablo 1. Cevaplayıcıların demografik özellikleri

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	100	20,3
	Erkek	393	79,7
Eğitim	İlköğretim	111	22,5
	Ortaöğretim	216	43,8
	Yükseköğretim	166	33,7
Aylık gelir	1-900 TL	213	43,2
	900-1800 TL	208	42,2
	1801- +	72	14,6
Yaş	18-23	82	16,6
	24-29	116	23,5
	30-35	128	26,0
	36-41	58	11,8
	42-47	46	9,3
	48-53	45	9,1
	54- +	18	3,6
Bayburt il merkezinde yaşama süresi	1-5	83	16,8
	6-11	36	7,3
	12-17	33	6,7
	18-23	70	14,2
	24-29	88	17,8
	30- +	183	37,1
Meslek	Memur	126	25,6
	İşçi	78	15,8
	Emekli	15	3,0
	Ev kadını	28	5,7
	Esnaf	159	32,3
	Serbest meslek	63	12,8
Memleket	Diğer	24	4,9
	Bayburt	402	81,5
	Diğer	91	18,5

Tablo 1’de görüldüğü gibi cevaplayıcıların büyük bir çoğunluğu erkek (%80), %43,8’i ortaöğretim mezunu ve %26’sı 30-35 yaş aralığındadır. Gelir düzeyi bakımından ilk sırada % 43,2 oranı ile 1-900 aralığı, meslek grubunda ise % 32,3’ü oranı ile esnaf yer almaktadır. Cevaplayıcıların Bayburt il merkezinde

yaşama sürelerinde ise ilk sırada %37 oranı ile 30 ve daha fazla süre bulunmakta ve büyük bir çoğunluğu (%81,5) Bayburtlu olduklarını ifade etmektedirler.

Üniversite ve Öğrencilere Yönelik Algıların, Üniversite ve Yönetici-Sivil Toplum Kuruluşlarından Beklentilerin Belirlenmesi

Araştırmanın bu aşamasında cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'ne ve öğrencilerine yönelik algıları, Bayburt Üniversitesi, yönetici ve sivil toplum kuruluşlarından beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca cevaplayıcıların eğitim ve gelir düzeyi açısından Üniversite'ye yönelik algıları arasında farklılık olup olmadığı da incelenmiştir.

Üniversite ve öğrencilere yönelik algıların belirlenmesi

Araştırmada cevaplayıcıların Üniversite'ye ve öğrencilere yönelik algılarını belirlemek amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Üniversite'ye yönelik algılarını belirlemek amacıyla oluşturulan ölçeğe uygulanan güvenilirlik analizi sonucu 3 değişken elendikten sonra analize 17 değişken girmiştir. Kullanılan ölçeğin alpha katsayısı 0,749 olarak tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucu 17 değişkenden özdeğeri 1'den büyük 3 faktör elde edilmiştir. Değişkenlerin faktör yükleri 0,40 ve üzeri olanlar dikkate alınmıştır. Bu faktörler toplam varyansın % 53,72'sini açıklamaktadır. Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçütü %85, Barlett Küresellik testi: 1689,336 ve $p < 0,000$ olarak hesaplanmıştır. Tablo 2'de analiz sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 2. Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'ne yönelik algı faktörleri

Değişkenler		Faktör Yükleri	Varyans Yüzdesi	Özdeğeri
Faktör 1 Ekonomik Katkı	Bayburt Üniversitesi kentin ekonomik hayatına canlılık getirmiş ve yeni iş yerleri açılmıştır	0.686	33.285	4.327
	Üniversite ile kentte ulaşım imkanları iyileşmektedir	0.670		
	Bayburt Üniversitesi Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsurudur	0.672		
	Bayburt Üniversitesi Bayburt'un yaşam kalitesi yükselmektedir	0.639		
	Bayburt Üniversitesi il dışına göç hareketliliğini durdurmuş veya yavaşlamıştır	0.683		
	Bayburt Üniversitesi her geçen gün gelişmektedir	0.599		
Faktör 2 Yöresel İmaj	Bayburt Üniversitesi Bayburt yöresinde benimsenmektedir	0.663	11.947	1.553
	Bayburt Üniversitesi nazik, güvenli hizmet sağlama ve yardım etmede gönüllüdür	0.558		
	Bayburt Üniversitesi Bayburt yöresinde olumlu bir imaja sahiptir	0.646		
	Bayburt Üniversitesi şehrin sosyo-kültürel yaşamını olumlu yönde etkilemektedir	0.657		
	Bayburt Üniversitesi hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesinde olumlu etki bulunmaktadır	0.634		
Faktör 3 Sosyal Etki	Üniversitesi Bayburt halkında özentiye ve kültürel yozlaşmaya neden olmaktadır *	0.845	8.491	1.104
	Bayburt Üniversitesi halkın ailevi ve ahlaki değerlerinin bozulmasına neden olmaktadır *	0.859		

*Değişken ters kodlanmıştır.

Tablo 2’de görüldüğü üzere cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algılarını en fazla %33,28 oranı ile Ekonomik Katkı faktörü açıklamaktadır. Cevaplayıcıların Üniversite’ye yönelik algılarını oluşturan diğer faktörler Yöresel İmaj ve Sosyal Etki faktörleri olarak sıralanmaktadır.

Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi öğrencilerine yönelik algılarını belirlemek amacıyla oluşturulan ölçeğe uygulanan güvenilirlik analizi sonucu 1 değişken elendikten sonra analize 9 değişken girmiştir. Kullanılan ölçeğin alpha katsayısı 0,792 olarak tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucu 9 değişkenden özdeğeri 1’den büyük 2 faktör elde edilmiştir. Değişkenlerin faktör yükleri 0,40 ve üzeri olanlar dikkate alınmıştır. Bu faktörler toplam varyansın % 62,36’sını açıklamaktadır. Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterlilik ölçütü %72, Barlett Küresellik testi 955,75 ve $p < 0,000$ olarak hesaplanmıştır (Hair vd.,1998). Tablo 3’te analiz sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 3. Cevaplayıcıların öğrencilere yönelik algı faktörleri

Değişkenler	Faktör Yüzdeleri	Varyans Yüzdesi	Özdeğeri
Faktör 1: Kültürel Kaynaşma			
Üniversite öğrencileri farklı kültürleri tanıma fırsatı vermektir	0.872	39.745	2.782
Öğrenciler başka şehirlerdeki vatandaşlarla kaynaşma olanağı sağlamaktadır	0.843		
Faktör 2: Davranışsal Etki			
Öğrenciler çok gürültü yapıyorlar *	0.678	22.620	1.583
Öğrencilerin apartmandaki /sokaktaki hal ve hareketleri rahatsızlık vericidir*	0.771		
İnsanlara karşı saygısızlar*	0.804		
Öğrencilerin bekâr olmaları rahatsızlık vericidir*	0.617		
Apartmanın /çevrenin temizliğine dikkat etmiyorlar*	0.727		
*Değişkenler ters kodlanmıştır.			

Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi öğrencilerine yönelik algılarını en fazla %39,74 oranı ile Kültürel Kaynaşma faktörü açıklamaktadır. Cevaplayıcıların Üniversite öğrencilerine yönelik algılarını oluşturan diğer faktör Davranışsal Etki faktörüdür.

Cevaplayıcıların Üniversite ve öğrencilerine yönelik algılarının hangi faktörlerden oluştuğunun belirlenmesinden sonra cevaplayıcıların algı düzeyleri tespit edilmiştir. Tablo 4’te algı düzeyleri gösterilmektedir.

Tablo 4. Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'ne yönelik algı düzeyleri

Değişkenler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Ekonomik katkı		
Bayburt Üniversitesi kentin ekonomik hayatına canlılık getirmiş ve yeni iş yerleri açılmıştır	3,876	1,200
Üniversite ile kentte ulaşım imkânları iyileşmektedir	3,109	1,298
Bayburt Üniversitesi Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsurudur	3,712	1,183
Bayburt Üniversitesi Bayburt'un yaşam kalitesini yükseltmektedir	3,521	1,237
Bayburt Üniversitesi il dışına göç hareketliliğini durdurmuş veya yavaşlatmıştır	2,709	1,301
Bayburt Üniversitesi her geçen gün gelişmektedir	3,626	1,081
Toplam	3,426	0,849
Yöresel İmaj		
Bayburt Üniversitesi Bayburt yöresinde benimsenmektedir	3,636	1,201
Bayburt Üniversitesi nazik, güvenli hizmet sağlama ve yardım etmede gönüllüdür	3,249	1,095
Bayburt Üniversitesi Bayburt yöresinde olumlu bir imaja sahiptir	3,450	1,166
Bayburt Üniversitesi şehrin sosyo-kültürel yaşamını olumlu yönde etkilemektedir	3,568	1,173
Bayburt Üniversitesi hoşgörü ve demokratik kültürünün gelişmesinde olumlu etkide bulunmaktadır	3,616	1,082
Toplam	3,504	0,789
Sosyal etki		
Üniversite Bayburt halkında özentiyeye ve kültürel yozlaşmaya neden olmaktadır*	3,213	1,423
Bayburt Üniversitesi halkın ailevi ve ahlaki değerlerinin bozulmasına neden olmaktadır*	2,983	1,408
Toplam	3,098	1,249
*Değişken ters kodlanmıştır.		

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi ekonomik katkı faktöründe en yüksek değeri 3,87 ortalama değeri “Bayburt Üniversitesi kentin ekonomik hayatına canlılık getirmiş ve yeni işyerleri açılmıştır” değişkeni almaktadır. En yüksek ortalama değere sahip diğer değişkenler sırasıyla 3,71 ortalama değer ile “Bayburt Üniversitesi Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsurudur”, 3,62 ortalama değer ile “Bayburt Üniversitesi her geçen gün gelişmektedir” ve 3,52 ortalama değer ile “Bayburt Üniversitesi Bayburt'un yaşam kalitesini yükseltmektedir” değişkenleridir. Değişkenlerden en düşük değere ise 2,70 ortalama ile “Bayburt Üniversitesi il dışına göç hareketliliğini durdurmuş veya yavaşlatmıştır” değişkeni sahiptir. Bu değerlere göre cevaplayıcıların; Bayburt Üniversitesi'nin şehrin ekonomik hayatına canlılık getirdiğini ve yeni işyerleri açıldığını, Üniversite'nin Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsuru olduğunu, her geçen gün geliştiğini ve şehrin yaşam kalitesini yükselttiğini ifade ettikleri söylenebilir. Ayrıca cevaplayıcılar Üniversite'nin şehirdeki ulaşım imkânlarını iyileştirdiği, il dışına göç hareketliliğini durdurduğu veya yavaşlattığı ile ilgili kararsız oldukları ifade edilebilir. Diğer bir ifadeyle cevaplayıcılar Üniversite'nin ulaşım imkânlarının iyileşmesinde ve il dışına göçün engellenmesinde çok fazla etkili olmadığını belirtmektedirler.

Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'nin yöresel imajına yönelik algılarında en yüksek değere 3,63 ortalama ile “Bayburt Üniversitesi Bayburt

yöresinde benimsenmektedir” değişkeni sahiptir. En yüksek ortalamaya sahip diğer değişkenler sırasıyla “Bayburt Üniversitesi hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesinde olumlu etkide bulunmaktadır” (3,61), “Bayburt Üniversitesi şehrin sosyo - kültürel yaşamını olumlu yönde etkilemektedir” (3,56) değişkenleri sıralanmaktadır. En düşük değere ise “Bayburt Üniversitesi nazik, güvenli hizmet sağlama ve yardım etmede gönüllüdür” değişkeni sahiptir. Bu durumda cevaplayıcıların; Üniversite’nin yöre halkı tarafından benimsendiğini, hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesini ve sosyo-kültürel yaşamı olumlu etkilediğini ifade ettikleri söylenebilir. Ayrıca cevaplayıcılar, Üniversite’nin yöre halkına yardım etmede gönüllü ve olumlu bir imaja sahip olduğuna yönelik algılarının çok olumlu olmadığını belirtmektedirler.

Cevaplayıcıların Üniversite’ye yönelik algı düzeyleri belirlendikten sonra öğrencilere yönelik algıları belirlenmiş ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Cevaplayıcıların öğrencilere yönelik algı düzeyleri

Değişkenler	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Kültürel Kaynaşma		
Üniversite öğrencileri farklı kültürleri tanıma fırsatı vermektedir	4,103	,947
Öğrenciler başka şehirdeki vatandaşlarla kaynaşma olanağı sağlamaktadır	3,975	1,019
Toplam	4,040	0,890
Davranışsal etki		
Öğrenciler çok gürültü yapıyorlar*	3,208	1,210
Öğrencilerin apartmandaki/sokaktaki hal ve hareketleri rahatsızlık edicidir*	3,150	1,280
İnsanlara karşı saygısızlar *	3,306	1,218
Öğrencilerin bekâr olmaları rahatsızlık vericidir*	3,712	1,225
Apartmentın /çevrenin temizliğine dikkat etmiyorlar*	3,022	1,342
Toplam	3,280	0,920

*Değişken ters kodlanmıştır.

Tabloda görüldüğü gibi kültürel kaynaşma faktöründe “Üniversite öğrencileri farklı kültürleri tanıma fırsatı vermektedir” değişkeni 4,10 ve “Öğrenciler başka şehirdeki vatandaşlarla kaynaşma olanağı sağlamaktadır” değişkeni 3,97 ortalama değer almıştır. Bu durumda cevaplayıcıların üniversite öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve başka şehirlerdeki vatandaşlarla kaynaşma imkânı verdiklerini ifade ettikleri söylenebilir.

Davranışsal etki faktörüne bakıldığında ise en yüksek değere 3,71 ortalama değer ile “Öğrencilerin bekâr olmaları rahatsızlık vericidir” değişkeninin sahip olduğu görülmektedir. Bu değere göre cevaplayıcıların öğrencilerin bekâr olmasından dolayı rahatsız oldukları söylenebilir. Davranışsal etki faktöründeki diğer değişkenler 3,02 ile 3,30 arasında ortalama değere sahiptirler. Bu durumda cevaplayıcıların, öğrencilerin apartman ve sokaktaki hal ve hareketleri, insanlara karşı davranışları, çevre temizliğine gösterdikleri özen konusunda çok da olumlu düşüncelere sahip olmadıkları ifade edilebilir.

Üniversite, yönetici ve sivil toplum kuruluşlarından beklentilerin tespit edilmesi

Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'nden beklentileri tespit etmek amacıyla literatürdeki çalışmalardan faydalanılarak hazırlanan 8 değişkenli ölçeğe uygulanan güvenilirlik analizi sonucu 2 değişken elenmiştir. Kalan 6 değişkenden oluşan ölçeğin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi'nden beklentileri

Bayburt Üniversitesi'nden Beklentiler $\alpha=781$	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Bayburt Üniversitesi halkı ve işletmeleri ilgilendiren her konuda seminerler düzenlemelidir	4,097	1,083
Bayburt Üniversitesi halka ve işletmelere yönelik kültürel ve sosyal faaliyetler düzenlemelidir	4,217	,954
Bayburt Üniversitesi halkla ilişkiler faaliyetlerini geliştirmelidir	4,355	,802
Bayburt Üniversitesi Bayburt'taki imajını geliştirmelidir	4,367	,839
Bayburt halkı ve işletme sahipleri her istediğinde rahatlıkla Üniversite ile iletişime geçebilmelidir	4,174	1,017
Yeni fakülte ve bölümler açarak büyümeli ve öğrenci sayısını arttırmalıdır	4,523	,942
Toplam	4,289	0,652

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere cevaplayıcıların Üniversite'den beklentilerini oluşturan değişkenler 4,09 ile 4,52 arasında ortalama değer almışlardır. Bu değerlere göre cevaplayıcıların; yeni fakülte ve bölümler açılarak öğrenci sayısının artırılmasını, Üniversite'nin Bayburt'taki imajını geliştirmesini, halka ve işletmelere yönelik sosyo-kültürel faaliyetler ve seminerler düzenlemesini, halkla ilişkiler faaliyetlerinin geliştirmesini ve Üniversite ile rahatlıkla iletişime geçebilmelerinin sağlanmasını bekledikleri ifade edilebilir.

Aşağıdaki tabloda cevaplayıcıların ildeki yönetici ve sivil toplum kuruluşlarından beklentilerinin aritmetik ortalama ve standart sapması gösterilmektedir.

Tablo 7. Cevaplayıcıların Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşlarından beklentileri

Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşlarından Beklentiler $\alpha=80$	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma
Bayburt Üniversitesi siyasiler tarafından desteklenmelidir	4,286	1,076
Yerel yöneticiler Bayburt Üniversitesi ile ilişkilerini geliştirmelidirler	4,458	,814
Bayburt Üniversitesi'ne varlıklı hemşerilerimiz destek olmalıdır	4,466	,812
Sivil Toplum Kuruluşları Bayburt Üniversitesi ile ilişkilerini geliştirmelidir	4,515	,697
Bayburt Üniversitesi yerel basın tarafından desteklenmelidir	4,535	,727
Toplam	4,452	0,628

Tablo 7'de görüldüğü üzere cevaplayıcıların Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşları'ndan beklentilerini oluşturan değişkenler 4,28 ile 4,53 arasında ortalama değer almışlardır. Bu değerlere göre cevaplayıcıların; yerel basın, yerel yöneticiler, siyasiler ve iş adamlarının Bayburt Üniversitesi'ne destek olmalarını bekledikleri ifade edilebilir.

Eğitim ve gelir düzeyine göre Üniversite’ye yönelik algıların farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi

Araştırmanın bu aşamasında eğitim düzeyine göre cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algıları arasında bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla Varyans Analizi yapılmış ve analiz sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8. Eğitim düzeyine göre Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algı farklılıklarının belirlenmesi

Algı boyutları	F	P
Ekonomik katkı	9,302	,000
Yöresel imaj	4,383	,013
Sosyal etki	0,593	,553

Anova analizi sonucunda cevaplayıcıların eğitim düzeyine göre Üniversite’ye yönelik algıları açısından Sosyal Etki boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Diğer taraftan cevaplayıcıların eğitim düzeyine göre Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algıları açısından Ekonomik Katkı ($p<0,01$) ve Yöresel İmaj ($p<0,05$) boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farklılığın yönünü tespit etmek için Post Hoc (LSD) testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9. Eğitim düzeyine göre cevaplayıcıların Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algı boyutlarındaki farklılıklarının yönünün belirlenmesi

Eğitim Düzeyi		Ortalama Farkı	Standart Hata	P	
Ekonomik katkı	İlköğretim	Ortaöğretim	,305	,097	,002
		Yükseköğretim	,438	,102	,000
Yöresel imaj	İlköğretim	Ortaöğretim	,263	,090	,004
		Yükseköğretim	,214	,095	,024

Tabloda görüldüğü gibi, İlköğretim mezunu olan cevaplayıcıların ekonomik katkı ve yöresel imaj boyutu ile ilgili algıları orta ve yükseköğretim mezunlarının algılarından daha yüksektir.

Gelir düzeyine göre cevaplayıcıların Üniversite’ye yönelik algıları arasında bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla Varyans Analizi yapılmış ve analiz sonuçları Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Gelir düzeyine göre Bayburt Üniversitesi’ne yönelik algı farklılıklarının belirlenmesi

Algı boyutları	F	P
Ekonomik katkı	4,818	,008
Yöresel imaj	1,454	,235
Sosyal etki	,180	,835

Anova analizi sonucunda cevaplayıcıların gelir düzeyine göre Üniversite'ye yönelik algıları açısından Yöresel İmaj ve Sosyal Etki boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Diğer taraftan cevaplayıcıların gelir düzeyine göre Bayburt Üniversitesi'ne yönelik algıları açısından Ekonomik Katkı boyutunda anlamlı bir farklılık ($p < 0,01$) olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farklılığın yönünü tespit etmek için Post Hoc (LSD) testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. Gelir düzeyine göre Bayburt Üniversitesi'ne yönelik algı boyutlarındaki farklılıklarının yönünün belirlenmesi

Ekonomik Katkı	Gelir düzeyi		Ortalama farkı	Standart hata	P
	Düşük	Yüksek			
	Düşük	Yüksek	,32828	,11527	,003
	Orta	Yüksek	,33876	,11527	,003

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi gelirleri düşük ve orta düzeyde olan cevaplayıcıların ekonomik katkı boyutu ile ilgili algıları, yüksek gelir düzeyine sahip olanların algılarından daha yüksektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bayburt il merkezinde yaşayan yöre halkının Bayburt Üniversitesi ve öğrencilerine yönelik algılarını Üniversite, Yönetici ve Sivil Toplum Kuruluşlarından beklentilerini tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- Cevaplayıcıların büyük bir çoğunluğunu erkek, %43'ü lise mezunu ve %26'sı 30-35 yaş aralığında, % 27'si 601-900 TL gelir aralığında ve % 32'si esnaftır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Bayburtludur ve %37'si 30 yıldan fazla bir süredir Bayburt'ta yaşamaktadır.
- Cevaplayıcılar; Bayburt Üniversitesi'nin şehrin ekonomik hayatına canlılık getirdiğini ve yeni işyerlerinin açıldığını, Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsuru olduğunu, Üniversite'nin her geçen gün geliştiğini ve şehrin yaşam kalitesini yükselttiğini ifade etmektedirler. Ancak Üniversite'nin ulaşım imkânlarının iyileşmesinde ve il dışına göçün engellenmesinde çok fazla bir etkide bulunmadığını belirtmektedirler.
- Cevaplayıcılar; Bayburt Üniversitesi'nin yöre halkı tarafından benimsendiğini, hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesine ve sosyo-kültürel yaşama olumlu katkıları olduğunu belirtmektedirler. Ayrıca cevaplayıcılar; Üniversite'nin yöre halkına gönüllü yardım etme ve olumlu bir imaja sahip olma konusunda olumsuz düşüncelere sahip değildirler.
- Cevaplayıcılar üniversite öğrencilerinin farklı kültürleri tanıma ve başka şehirlerdeki vatandaşlarla kaynaşma imkânı verdiklerini düşünmektedirler. Ancak, öğrencilerin apartman ve sokaktaki davranışları, insanlara karşı

tutumları, çevre konusundaki duyarlılıkları ile ilgili olumlu düşüncelere sahip değildirlir.

- Cevaplayıcılar; yeni fakülte ve bölümler açılarak öğrenci sayısının artırılmasını, halka ve işletmelere yönelik sosyo-kültürel faaliyetler ve seminerler düzenlemesini arzu etmektedirler. Buna ilaveten Bayburt Üniversitesi’nden Bayburt’taki imajını, halkla ilişkiler faaliyetlerini geliştirmesi ve Üniversite ile rahatlıkla iletişime geçebilmelerinin sağlanması beklenmektedir.

- Yöre halkı, yerel basın, yerel yöneticiler, siyasiler ve iş adamlarının Bayburt Üniversitesi’ne destek olmalarını istemektedirler. Eğitim ve gelir seviyesi düşük olan cevaplayıcılar Üniversitesi’nin Bayburt’a daha fazla ekonomik katkı sağladığını belirtmektedirler. Eğitim seviyesi düşük olan cevaplayıcılar Üniversitesi’nin Bayburt yöresinde daha iyi bir yöresel imaja sahip olduğunu düşünmektedirler. Bu durumda eğitim ve gelir seviyesi yüksek olanların Üniversite’den beklentilerinin daha fazla olduğu ifade edilebilir.

- Üniversiteler özellikle az gelişmiş ya da gelişmekte olan, ekonomisi sanayiden ziyade tarım ve hayvancılığa dayanan illerde yapmış oldukları harcamalar ile şehir ekonomisine canlılık kazandırmakta ve bu kurumlar daha da önemli hale gelmektedir (Akçakanat, 2010: 165). 31 Mayıs 2008’de kurulan Bayburt Üniversitesi 2011 yılında 3180 öğrencisi 321 akademik ve idari personeli ile şehrin sosyal ve ekonomik yaşamına hareketlilik kazandırmıştır. Üniversite il merkezinde yeni iş yerlerinin açılmasıyla birlikte şehrin ekonomik yaşantısına bir canlılık getirmiş, şehre yeni yatırımların yapılmasında önemli bir unsur olmuş ve şehrin yaşam kalitesini yükseltmeye başlamıştır. Bayburt Ticaret ve Sanayi Odası’nın verilerine göre 2008 yılında 960 olan işletme sayısı 2011 yılında 1104’e çıkmıştır (BTSSO, 2011). İşletme sayısının artmasında Bayburt Üniversitesi’nin kurumsal harcamalarının, öğrenci, akademik ve idari personelinin kişisel harcamalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda üniversitelerin kuruldukları şehrin ekonomisini ve sosyal yapısını olumlu yönde etkilediğine yönelik sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin Çınar ve Emsen (2001), Kaşlı ve Serel (2008), Dağlar vd. (2009) ve Akçakanat vd. (2010) üniversitelerin bütçe ve döner sermaye kuruluşları ile bünyesindeki akademik-idari personeli ve öğrencilerinin yaptıkları harcamalarla il ekonomisini olumlu etkilediğini tespit etmişlerdir.

- Sosyal ve ekonomik açıdan az gelişmiş illere yeni üniversitelerin kurulması nüfus ve göç verilerini de etkilemektedir. Kısa sürede binlerce öğrenciye kavuşan bu üniversiteler, kuruldukları illerin nüfus artış hızının ve net göç oranlarının yükselmesine yol açmaktadır (Işık, 2008: 177). TÜİK verilerine göre Bayburt ilinin 2007-2008 yılı net göç rakamı -1953 iken bu rakam 2009-2010 yılında -796’ya gerilemiştir (TÜİK, 2011).

- Bünyesindeki öğrenci, akademik-idari personelin büyük bir kısmının il dışından oluşmasından ötürü üniversiteler, sosyo-kültürel ortam açısından bir mozaik teşkil etmekte ve kuruldukları ilde dinamizmin oluşmasına yardımcı olmaktadır (Çınar ve Emsen, 2001: 103). Bununla birlikte üniversiteler düzenledikleri kongre, sempozyum, panel, konferans, seminer, çeşitli faaliyetlerle sosyo-kültürel canlılığa katkı sağlamaktadırlar. Bayburt Üniversitesi 2010-2011 öğretim yılında düzenlediği 9 seminer, 4, konferans, 3 panel, 3 etkinlik, 1 çalıştay ve öğrenci kulüplerinin sosyal içerikli etkinlikleri ile yöre halkın bilgi seviyesini artmasına katkı sağlamıştır.
- Bayburt Üniversitesi hoşgörü ve demokrasi kültürünün gelişmesini ve sosyo-kültürel yaşamı olumlu yönde etkilemeye başlamıştır. Bu durum Bayburt Üniversitesi'nin Türkiye'nin en küçük illerinden olan Bayburt'ta ekonomik ve sosyal açıdan değişim ve gelişim sürecini başlattığını göstermektedir. Bu sürecin daha hızlı ve verimli bir şekilde devam edebilmesi, tüm paydaşların yörenin kalkınmasını ve daha da gelişmesini esas alan işbirliği sürecini devam ettirmelerine bağlıdır.
- Yöre halkının Üniversite'nin kendilerine gönüllü yardım etme konusunda çok olumlu düşüncelere sahip olmaması ve Üniversite'nin şehirde çok olumlu bir imaja sahip olmadığını düşünmeleri Üniversite'nin bu konuda daha fazla çaba göstermesinin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Böylece yöre halkının üniversite hakkında daha olumlu düşüncelere sahip olacağı ve üniversiteyi daha çok benimseyeceği beklenilmektedir.
- Yöre halkının üniversite öğrencilerine yönelik olumsuz bakış açılarını normal karşılamak gerekir. Zira toplumsal grupların farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip olması nedeniyle hiçbir toplumda tam bir sosyal bütünleşmeden bahsedilemez. Farklı yaşam biçimlerinin ve farklı sosyo-kültürel değerlerin zenginlik olarak görülebilmesi için kültürlerin karşılıklı olarak değerlerine saygılı olmaları bir gerekliliktir. Bu nedenle hem yöre halkının hem de öğrencilerin hoşgörü kültürü temelinde birleşmeleri ve kültürel farklılıklarını ayrıştırıcı bir unsur olarak görmemelerinin toplumsal refah için daha faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Yöre halkının yeni bölüm ve fakültelerin kurulmasını talep etmeleri, ekonomik katkıları açısından doğal bir beklentidir. Ancak yeni bölüm ve fakültelerin kurulması için beklentiler tek başına yeterli ve gerçekçi değildir. Öğrenci sayısındaki artışın beraberinde getireceği yeni taleplerin karşılanabilmesine imkân veren hizmetlerin hazır hale getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yöre halkının, halkı ve işletmeleri ilgilendiren sosyo-kültürel faaliyetler ve seminerler düzenlemesine yönelik beklentilerinin karşılanabilmesi için Üniversite'nin; kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile birlikte işbirliği yapmaları gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akçakanat, T., Çarıkçı, İ. ve Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite öğrencilerinin buldukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta 2003-2009 yılları örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (2): 165-178.

Aktan, C. C. (2007). Yüksek öğretimde değişim: global trendler ve yeni paradigmlar. İçinde Aktan, C. C. *Değişim çağında yüksek öğretim*: 1-43, İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.

Arap, S. K. (2010). Türkiye yeni üniversitelerine kavuşurken: Türkiye’de yeni üniversiteler ve kuruluş gerekçeleri, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 65 (1): 1-29.

Atik, H. (1999). Üniversitelerin yerel ekonomiye katkıları: teori ve Erciyes üniversitesi üzerine bir uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1999 (15): 99-109.

Bilginoğlu, M. A. ve Hayriye, A. (2002). *Erciyes Üniversitesi’nin Kayseri ilinin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısına etkileri*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları No:135.

BTSO, (2011). Faaliyet Raporu, Bayburt Ticaret ve Sanayi Odası.

Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (2): 33-41.

Çatalbaş, N. (2007). Üniversite-yerel ekonomi ilişkisinde kutuplaşma teorisi iyi bir model olabilir mi? *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, Mayıs, 90-101.

Çetin, M. (2007). Bölgesel kalkınma ve girişimci üniversite, *Ege Akademik Bakış*, 7 (1): 217-238.

Çınar, R. ve Emsen, Ö. S. (2001). Eğitim ve iktisadi gelişme: Atatürk Üniversitesi’nin Erzurum il ekonomisi ve sosyal yapısı üzerindeki etkileri, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15 (1-2): 91-104.

Dalğar, H., Tunç, H. ve Kaya M. (2009). Bölgesel kalkınmada yükseköğretim kurumlarının rolü ve Bucak örneği, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1): 39-50.

DPT (2004), “İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması”, <http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/2004>, (08.10.2010).

Gültekin, N., Çelik, A. ve Nas, Z. (2008). “Üniversitelerin kuruldukları kent’e katkıları”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (e-journal)*, 2008 (24): <http://www.e-sosder.com/?sayfa=dergelist&sayi=24> (05.09.2010).

Gürbüz, E. ve Ergülen, A. (2008). *Yüksek öğretim kurumlarında hizmet kalitesi ölçü ve modelleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Hair, Jr. J. Anderson, E. R., Tatham, E. R. ve Black, C. William, (1998). *Multivariate data analysis with readings*, New Jersey: Prentice-Hall International Inc.

Işık, Ş. (2008). Türkiye’de üniversitelerin kentleşme üzerine etkileri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (3): 159-181.

Karataş, M. (2002). Üniversitelerin sosyo-ekonomik gelişmedeki rolü ve önemi (Muğla üniversitesi örneği), *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Kaşlı, M. ve Serel, A. (2008). Üniversite öğrenci harcamalarının analizi ve bölge ekonomilerine katkılarını belirlemeye yönelik bir araştırma, *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi*, 15(2): 99-113.

Kurtuluş, K. (2006). *Pazarlama araştırmaları (genişletilmiş ve gözden geçirilmiş 8. basım)*, İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Odabaşı, Y. (2006). Değişimin ve dönüşümün aracı olarak girişimci üniversite, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11 (1): 87-104.

Özaslan, İ., E. Korkmaz, Ö., F. Batırel ve M. E. Erkal, (1998). *Yükseköğretim kurumlarının bölgelerarası gelişme farklılıkları açısından önemi ve işlevleri*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayın No:19.

Özdem, G. ve Sarı, E. (2008). “Yükseköğretimde yeni bakış açılarıyla birlikte yeni kurulan üniversitelerden beklenen işlevler (Giresun üniversitesi örneği)”, *Üniversite ve Toplum*, 8 (1): 1-15. http://www.universite-toplum.org/pdf/pdf_UT_351.pdf, (07.08.2010).

Phelps, R. P. (1998). “The effect of university host community size on state growth”, *Economics of Education Review*, 17 (2): 149-158. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/02727757/17/2>. (15.09.2010).

Sargın, S. (2007). Türkiye’de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (5): 133-150.

Siegfrieda, J. J., Allen R. Sandersonb, Peter McHenry (2007). “The economic impact of colleges and universities”, *Economics of Education Review*, 26 (5): 546–558. <http://www.sciencedirect.com/science/journal/02727757/26/5>, (25.07.2010).

Sürmeli, Fevzi (2008), *Anadolu üniversitesinin Eskişehir’e etkileri ve şehrin üniversiteyi algılayışı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi 073623 Nolu Proje Raporu.

Torun, İ., Öztürk, S., ve Gelibolu L. (2009). “Yöre halkının üniversiteye bakışı ve beklentileri: Kars Kafkas Üniversitesi örneği”, *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (e-journal), 2009 21: 169-189 <http://yordam.manas.kg/ekitap/pdf/Manasdergi/sbd/sbd21/sbd-21-13.pdf>, (20.05.2010).

Tutar, E. (2005). *Üniversitelerin yerel ekonomiye katkısı (Niğde örneği)*, Ankara: Detay Yayıncılık.

TÜİK (2010). “İllere göre il/ilçe merkezi ve belde/köy nüfusu”, <http://tuikrapor.tuik.gov.tr/reports>, (05.01.2011).

Türkkahraman, M., Tutar, H. (2009). Sosyal değişim ve çözülme bağlamında toplumda farklı kültür ve anlayışların yeri ve önemi, *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 1 (1): 1-16.

YSK (2011). “Yüksek Seçim Kurulu”, <http://www.ysk.gov.tr>, (20.06.2011).

YÖK(2010). “Tüm üniversiteler”, <http://www.yok.gov.tr/content/view/527/222/>, (08.12.2010).